

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Növényorvos MSc Szak

EGYES GYOMFAJOK GYÖKÉRZÓNÁJÁBÓL GYŰJTÖTT
ATKAFAJOK ELŐFORDULÁSAINAK VIZSGÁLATA

Belső konzulens: Dr. Kiss József
egyetemi tanár,
tanszékvezető

Külső konzulens: Dr. Kontschán Jenő
tudományos tanácsadó,
intézetigazgató

Készítette: **Sebők Rita Virág**
AWEVBL
nappali tagozat

Növényvédelmi Intézet
Integrált Növényvédelmi Tanszék

Gödöllő
2023

ÖSSZEFOGLALÓ

A talaj minősége és annak megőrzése kiemelkedő jelentőséggel bír a növénytermesztésben. Az atkák is a talajban élő makroorganizmusok közé tartoznak. A hazai atkafaunáról kevés információ áll rendelkezésre, kevés a témával kapcsolatos kutatások száma. A talajlakó atkák egy részét a lebontó életmódot folytató fajok teszik ki, melyek a talaj szervesanyag-tartalmát javítják, egy másik részét pedig a ragadozó atkafajok képezik, amik a biológiai védekezésben nyújthatnak segítséget.

A dolgozatban különböző gyomfajok gyökérszónájának atkafaunáját vizsgáltuk. Célunk volt megtudni, hogy mennyi atkafaj található a gyökérszónában, milyen arányban oszlik meg a ragadozó- és a lebontó életmódot folytató fajok száma, illetve, hogy van-e összefüggés a kultúrnövények és a gyomfajok gyökérszónájában élő atkafauna között.

A vizsgálat alatt három időpontban ugyanarról a területről vettünk mintát különböző gyomfajok gyökérszónáiból. A mintákat két hétig Berlese futtatóba helyeztük, ezt követően az atkákat alkoholban tartósítottuk, majd preparátumokat készítettünk tejsav segítségével. Az elkészített preparátumokat fénymikroszkóp alatt vizsgáltuk, és a rendelkezésünkre álló határozókulcsok segítségével faj szintig határoztunk.

A vizsgálat alatt 32 atkafajt találtunk, ebből 14 faj tartozik a *Mesostigmata* rendbe, és 18 faj az *Oribatida* rendbe, illetve három másik csoportot is találtunk (*Astigmata*, *Trombidiidae*, *Cunaxidae*). A kutatás során egy faj a hazai faunára új fajnak számít, a *Parasitus mamillatus*. Leggyakrabban előfordult fajok: *Zygoribatula excavata*, *Oppiidae* család, *Hypoaspis* fajok.

A két nagy rend közti megoszlás közel azonosnak mondható.

A legnagyobb fajdiverzitást és egyedsűrűséget a *Chenopodium album* mutatta.

Az eredményekből arra következtethetünk, hogy a gyomnövények és a kultúrnövények gyökérszónájának atkafaunája nem mutat jelentős különbségeket. A megtalált ragadozó atkafajok alkalmasak lehetnek kisebb termetű kártevők populációdinamikájának szabályozására, ennek eredményességéhez további vizsgálatokra van szükség.

A hazai mezőgazdasági talajok akarológiai adatainak növeléséhez további kutatások szükségesek.